

KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANG AN HOLDA UNIVERSITET TALABALARINING CHET TILI LINGVISTIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH: INGLIZ TILI IKKINCHI MUTAXASSISLIK SIFATIDA

Abdullayeva Aziza Xudoyberganovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Аннотация

Maqolada chet tilini o'qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish xususiyatlari ochib berilgan. Asosiy e'tibor axborot texnologiyalaridan nazariy va amaliy foydalanishga va talabalarning mustaqil ishlarida ingliz tilini o'rganish uchun ushbu yondashuvning afzalliklari taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: chet tili, axborot texnologiyalari, mustaqil ish, AKT, til, metod.

Аннотация

В статье описаны особенности использования компьютерных технологий в обучении иностранному языку. Делается акцент на теоретическом и практическом использовании информационных технологий и преимуществах такого подхода для студентов, изучающих английский язык в самостоятельной работе.

Ключевые слова: иностранный язык, информационные технологии, самостоятельная работа, ИКТ, язык, метод.

ABSTRACT

The article describes the features of the use of computer technology in teaching a foreign language. Emphasis is placed on the theoretical and practical use of information technology and the benefits of this approach for students studying English in independent work.

Keywords: foreign language, information technology, independent work, ICT, language, method.

KIRISH

Hozirgi jamiyat zamonaviy axborot texnologiyalarining paydo bo'lishi tufayli jadal rivojlanmoqda. Hozirgi kunda o'qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish va uning yangi imkoniyatlarini qo'llash katta ahamiyatga ega. Bu o'qituvchilarga o'qitish sifatini oshirishning turli usullarini topishga yordam beradi. Masalan, zamonaviy o'qitish jarayonida chet tillarni o'qitishning loyihaviy metodologiyasi va internet-resurslari yoshlarning mahorati, o'qitish darajasi, qiziqishlarini hisobga olgan holda o'qitishning individuallashtirishga qaratilgan. Bundan tashqari, shuni ta'kidlash kerakki, o'qituvchilarning vazifasi

qo'llabquvvatlovchi sinf muhitini yaratish bo'lib, ular doimo qaror qiladi, yo'naltiradi, tushuntiradi, eski bilan yangisini bog'laydi, noverbal aloqani tan oladi va ma'naviy qo'llab-quvvatlaydi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Chet tili darslarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning beshta asosiy yo'nalishlarini ajratib ko'rsatish mumkin:

1. Multimedia mahsulotlari va kompyuterlarni o'qitish tizimlaridan foydalanish. Ushbu yo'nalish asosan chet tillarni AKT yordamida o'qitish sohasiga xosdir. Chet tilini o'rganish uchun juda ko'p dasturlar mavjud bo'lib, ularning barchasi fonetik, grammatikaviy va leksik materiallarni mahkamlash mashqlari bilan ta'minlangan tayyor kompyuter o'quv kurslaridan foydalanishdir. Bunday dasturlardagi o'quv materiallari ko'pincha ikki qismdan iborat: nazariy va amaliy, shuningdek, mashg'ulot chet tilining turli jihatlari bo'yicha interfaol mashqlarga asoslangan. Kompyuter o'quv dasturlari barcha bosqichlarda qo'llanilishi tavsiya etiladi.

2. Multimedia va o'quv dasturlarini yaratish. Kompyuter bizga katta miqdordagi o'quv ma'lumotlarini: turli xil matnlar, mashqlar, audio va multimedia ma'lumotlarini ishlatish va yetkazib berishga imkon beradi. Bundan tashqari, uni to'ldirish, o'zgartirish yoki yangi shaklda berish mumkin. Ammo, ushbu imkoniyatlarning barchasidan to'liq foydalanish uchun kompyuterda o'qitish dasturini yaratish kerak. Kompyuterda o'qitish dasturining barcha tarkibiy qismlari, birinchi navbatda, chet tilini o'qitish maqsadlariga mos kelishi kerak.

3. Multimediiali taqdimotlarni yaratish. Ko'pincha o'qituvchilar dars uchun kerakli vizual materialni topish juda qiyin deb ta'kidlaydilar. Ushbu muammoni hal qilish uchun o'qituvchilar o'zlari uchun kerakli mavzular bo'yicha o'zlarining taqdimotlarini yaratadilar. Sinfda taqdimotlardan foydalanish o'quvchilarga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan juda samarali usuldir. Taqdimotda jadvallar, animatsiyalar, video va audio yozuvlar yaratish va bularning barchasini joylashtirish mumkin. Yangi so'z birikmalarini fotosuratlar va rasmlar bilan yaxshi tushuntirish mumkin, yangi materialni fiksatsiyalash oldindan tayyorlangan mashqlar yordamida amalga oshiriladi.

4. Sinfdan tashqari ishlarda AKTdan foydalanish. Hozirgi kunda AKT nafaqat an'anaviy darslarga, balki talabalar bilan darsdan tashqari mashg'ulotlar o'tkazishda ham keng qo'llanilmoqda. Talabalar o'quv loyihalari ustida ishlayotganda turli xil axborot manbalariga murojaat qiladilar: elektron ensiklopediyalar, internet qidiruv tizimlari. Talabalar matn va rasm tahrirlovchilaridan foydalanadilar, taqdimotlarni, fotosuratlar yoki videolar yordamida o'z ishlarini namoyish etadilar.

5. Internet resurslaridan foydalanish. Internet - bu zaruriy ma'lumotlarni qidirish, turli xil axborot manbalaridagi ma'lumotlardan foydalanish imkonini beradigan global xalqaro tarmoq. Chet tilini bilish uchun ko'plab elektron o'quv

dasturlari mavjud. Chet tilini o'qitish jarayonida elektron pochta orqali tegishli ma'lumotlardan foydalanish ham juda mashhurdir. Multimedia texnologiyalari chet tilidagi nutqni tinglashga imkon beradi, bu shuningdek so'zlarni so'zlarga ajratish va so'zlarning talaffuzi va imlosini taqqoslash imkonini beradi. Shuningdek, talabanning aytilgan so'zini yoki iborasini keyingi nazorat va tuzatish uchun yozib olish mumkin. Multimedia texnologiyalari yordamida tovush kartalari foydalanuvchilarga o'z nutqlarini yozib olish va keyin uni so'zlashuvchilarning talaffuzlari bilan solishtirish imkonini beradi. Kompyuterlarning grafik qobiliyatlari rasm yoki animatsiya ko'rinishidagi har qanday faoliyat turini ifodalashi mumkin. Bu yangi so'z boyligini o'rganishda ayniqsa muhimdir. Grammatika darslarida AKTdan foydalanish har qanday mavzuni o'rganishda juda foydali. To'g'ri joylashtirilgan material, muvaffaqiyatli ishlatilgan ranglar dizayni, jadval va jadvallarni qo'llash o'qituvchilarga o'z darslarini yanada qiziqarli va rang-barang tarzda o'tkazishga yordam beradi. Bundan tashqari, AKT yordamida o'rganilgan grammatik ko'nikmalar darajasini boshqarish yanada qiziqarli bo'lishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chet tillarini o'rganishda muhim yo'nalish bo'ldi. Power Point taqdimoti, elektron pochta orqali yozishmalar, CD-ROMdagi o'quv dasturlari, chet tillarini o'qitishda internet-resurslar o'quvchilarga til va kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishga, mustaqil o'quv faoliyatiga bo'lgan qiziqishni oshirishga yordam beradi

REFERENCES

1. Войтко С.А. Об использовании информационно-коммуникационных технологий на уроке английского языка / Интернет-журнал «Фестиваль педагогических идей» - Открытый урок, 2018.
2. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: учебное пособие для высших учебных заведений, заведений. М.: Академия, 2018. – С. 338.